

UW BEHANDELING MET DABRAFENIB/TAFINLAR®

ENKELE BELANGRIJKE TIPS

KANKERCENTRUM

WAT VINDT U TERUG IN DEZE BROCHURE / INHOUD(SOPGAVE)

01	Inleiding	3
02	Uw behandeling met Dabrafenib	3
03	Het praktisch verloop van uw behandeling	4
04	Bijwerkingen	5
05	Thuismedicatie en Dabrafenib	16

01 INLEIDING

We geven u enkele handige tips om bijwerkingen te vermijden of te behandelen en vermelden wanneer u best de arts, de verpleegkundige (consulent) of de apotheker contacteert. Zij geven u graag meer uitleg, dus aarzel niet om hen te contacteren.

Deze brochure helpt u bij het omgaan met de bijwerkingen.

De **groene tekst** zijn tips die u kunnen helpen bij het omgaan met de klacht.

De **rode tekst** geeft u meer uitleg over wat u best niet doet bij een bepaalde klacht.

Hebt u nog vragen over een bepaalde klacht, noteer ze. In een volgende consultatie zullen we deze samen bespreken.

02 UW BEHANDELING MET DABRAFENIB

U zal binnenkort starten met Dabrafenib. De merknaam van Dabrafenib is Tafinlar®

Dabrafenib wordt gebruikt bij de behandeling van melanoom die een BRAF-mutatie vertoont. Ongeveer 40% tot 50% van de melanomen vertoont deze wijziging in het erfelijk materiaal van de tumorcel. Onderzoek heeft aangetoond dat er uw tumor BRAF-gemuteerd is, waardoor u dus in aanmerking komt voor dit geneesmiddel.

Dabrafenib blokkeert de celdeling in de tumorcellen en verhindert zo de tumorgroei en verdere verspreiding van de melanoomcellen. Omwille van de selectieve werking, werkt Dabrafenib enkel op de gemuteerde tumorcellen. Daarom spreekt men over een doelgerichte behandeling of target therapy. Het geneesmiddel kan bijwerkingen tot gevolg hebben.

Bijwerkingen die u ondervindt bespreekt u best met uw arts of verpleegkundig consulent.

Op die manier kunnen we u helpen om uw bijwerkingen te behandelen en beter te verdragen.

In deze brochure overlopen we samen met u hoe de therapie verloopt en welke bijwerkingen deze therapie voor u kan hebben.

03 HET PRAKTISCH VERLOOP VAN UW BEHANDELING

Waar kan u uw geneesmiddel halen?

Dabrafenib/ Tafinlar® bestaat uit capsules die u oraal (met een glas water) dient in te nemen. Deze medicatie is niet verkrijgbaar bij uw apotheek. Uw behandelende arts zal een voorschrift geven waarmee u bij onze ziekenhuisapotheek UZ Gent terecht kan.

De ziekenhuisapotheek bevindt zich in de kelder van kliniekgebouw 12 (Ingang 12, route 1570).

Met 1 doosje kan u 1 maand geneesmiddelen innemen. U zal op tijd een nieuw voorschrift krijgen zodat u de medicatie steeds kan blijven doornemen.

Hoe neemt u dit geneesmiddel in?

!

Dabrafenib neemt u 2 x per dag in (ontbijt en avondmaal).

De dagelijkse dosis is steeds 2 x 2 capsules per dag (2 pillen bij elke inname), tenzij uw arts beslist heeft om de dosis te verlagen.

De inname gebeurt minimaal 1 uur VOOR het eten OF 2 uur NA het eten.

Neem uw medicatie steeds op hetzelfde tijdstip.

Respecteer een tussenpauze van 12 uren tussen de eerste en tweede inname.

Neem NOOIT 2 dosissen in 1 keer.

Stop Dabrafenib NIET op eigen initiatief.

Ik ben vergeten een dosis in te nemen

Het tijdstip van de gemiste dosis is **minder dan 6 uur geleden**? Neem de dosis dan nog in.

Het tijdstip van de gemiste dosis is **meer dan 6 uur geleden**? Sla de dosis over en neem de volgende dosis op het normale tijdstip in.

Neem geen dubbele dosis in om de vergeten dosis in te halen!

Ik heb een te hoge dosis Dabrafenib ingenomen

Neem contact op met uw ziekenhuisarts of huisarts.

Hoe verloopt de behandeling?

U zal ongeveer elke maand op controle komen bij de arts om samen met u te bespreken hoe de therapie verloopt en hoe u deze verdraagt. Op geregelde tijdstippen wordt er ook een evaluatie gepland.

Op die manier kan de arts de evolutie van uw ziekte en het effect van de behandeling beoordelen.

04 BIJWERKINGEN

Het is mogelijk dat er tijdens de behandeling bijwerkingen optreden. De intensiteit van deze bijwerkingen verschilt van persoon tot persoon. Wees niet ongerust wanneer u weinig bijwerkingen ervaart. Dit betekent niet dat de therapie onvoldoende of niet werkt. De bijwerkingen komen niet steeds in het begin van de therapie. We zien wel vaak dat een bijwerking afneemt naarmate men de medicatie een langere tijd inneemt.

Het is steeds belangrijk om uw arts of de verpleegkundig consulent op de hoogte te brengen als u bepaalde bijwerkingen ervaart. Ze zullen u adviezen geven om de klachten te verminderen of te behandelen. Enkel wanneer u uw bijwerkingen rapporteert, kan er iets aan gedaan worden.

Verwittig de arts /verpleegkundig consulent wanneer u bijwerkingen ervaart:

- waar u last van heeft
- die niet van voorbijgaande aard zijn
- die u belemmeren in uw dagelijks functioneren
- die ernstiger worden

Volgende bijwerking kan u ervaren

■ Koorts	6
■ Oogproblemen	7
■ Veranderingen ter hoogte van uw huid	8
■ Overgevoeligheid van de huid voor zonlicht	9
■ Hoofdpijn	10
■ Gewrichtspijn- en spierpijn	10
■ Vermoeidheid	10
■ Haaruitval	13
■ Gebrek aan eetlust, misselijkheid en braken	13
■ Seksualiteit en zwangerschap	15

In de **informatiegids** vindt u een **dagboek** waarin u uw klachten kan noteren. Het dagboek kan u helpen om uw klachten in kaart te brengen als we ze samen bespreken. Breng dus zeker uw gids mee naar de consultaties.

De verpleegkundig consulent zal u tijdens uw behandeling op vaste tijdstippen telefonisch contacteren om te horen hoe u de behandeling ervaart. Zo kunnen we steeds tijdig zoeken naar een goede oplossing bij uw klachten.

Koorts

Koorts kan te wijten zijn aan een reactie op de therapie, of als gevolg van een eventuele infectie. Wanneer koorts ondanks een koortswerend middel (bv. Paracetamol 1gr) blijft aanhouden moet u contact opnemen met de arts.

Signalen die kunnen wijzen op een infectie zijn:

- koorts, zweten, koude rillingen
- keelpijn, hoest, verstopte neus
- hoofdpijn
- branderig gevoel bij het plassen
- ziektegevoel, uitputting
- roodheid, zwelling, ettervorming (lokale infectie)

TIPS

- Meet regelmatig uw lichaamstemperatuur. Liefst steeds op hetzelfde tijdstip, bv. 's avonds.
- Bij 38,5°C of meer, steeds het ziekenhuis verwittigen!
- Zorg voor een goede lichaamshygiëne. Was regelmatig uw handen.
- Pas een goede mondzorg toe en controleer uw mond op roodheid of aften.
- Laat anderen tijdelijk uw huisdieren verzorgen.

LET OP

- Voorkom wondjes en verzorg opgelopen wondjes meteen.
- Vermijd contact met mensen die griep hebben of verkouden zijn.

Wanneer neemt u contact op met het ziekenhuis?

- Als u tekenen van een infectie waarneemt of u heeft koorts.
- Vanaf 38°C STEEDS contact opnemen met uw behandelende arts, de verpleegkundig consulent of de verpleegkundige van dagkliniek/hospitalisatieafdeling.
- Neem nooit op eigen initiatief geneesmiddelen in als u vermoedt dat u een infectie hebt.

Oogproblemen

De behandeling met Dabrafenib kan problemen ter hoogte van de ogen veroorzaken. Dit kan zich als volgt uiten:

- rode, geïrriteerde, pijnlijke ogen
- wazig zicht
- een verhoogde gevoeligheid voor licht
- zwelling van het ooglid

TIPS

- Laat de ogen zoveel mogelijk rusten
- Bescherm de ogen tegen scherp licht met een zonnebril (ook eventueel thuis).
- Rust met gesloten ogen.

LET OP

- Vermijd te sterke lichtschommelingen.
- Vermijd veelvuldige make-up.

Wanneer neemt u contact op met het ziekenhuis?

- Bij één van de symptomen.

Veranderingen ter hoogte van uw huid

De behandeling met Dabrafenib kan bijwerkingen veroorzaken ter hoogte van de huid. Die veranderingen kunnen zijn:

- Het verschijnen van wratten
- Verandering van de grootte of de kleur van een moedervlek
- Pijnlijke huid of rode bult op de huid die bloedt of niet geneest zoals de afbeelding hiernaast.

op

TIPS

- Gebruik regelmatig een verzachtende en vochtinbrengende crème, vooral op droge zones.
- Gebruik een neutrale vochtinbrengende crème, geen geparfumeerde crèmes.
- Neem liever een douche in plaats van een bad. In bad zal uw huid te veel verweken.
- Gebruik bij het douchen best een neutrale en ongeparfumeerde douchegel.

- Gebruik een hoge beschermingsfactor (bv. factor 50) bij blootstelling aan de zon.
- Draag best loszittende, katoenen kledij. Zorg voor een goede verluchting van de huid.
- Als u last hebt van jeuk, vraag dan een jeukstillend geneesmiddel aan uw arts of apotheker.
- Een bad met stijfsel kan deugd doen voor de huid en de jeuk.

LET OP

- Vermijd te sterke lichtschommelingen.
- Vermijd veelvuldige make-up.

Wanneer neemt u contact op met het ziekenhuis?

- Als de huiduitslag en/of de jeuk hinderlijk wordt.

Overgevoeligheid van de huid voor zonlicht

Door deze behandeling kunt u gevoeliger worden voor zonlicht, met het risico op ernstige verbranding reeds na korte blootstelling aan de zon.

Vermijd daarom direct zonlicht op uw huid tijdens de behandeling.

Van dit geneesmiddel is geweten dat het vooral gepaard gaat met een **verhoogde gevoeligheid voor UVA stralen**. In tegenstelling tot UVB stralen, gaan UVA stralen door glas. Dit betekent dat **u zich ook kunt verbranden achter glas**.

Het is dus belangrijk u te beschermen tijdens het autorijden of wanneer u zich achter een ruit aan volle zon blootstelt.

Zonbescherming is noodzakelijk gedurende de ganse behandeling in alle weersomstandigheden en op elk moment van de dag. Neem daarom volgende maatregelen in acht:

- Stel u nooit langdurig bloot aan de zon, zeker niet tussen 10u en 15u.
- Bescherm uw huid met beschermende kledij, een hoofddeksel en een zonnebril
- Gebruik een zonnecrème en een lippenbalsem van het type Total block (Sun Protection Factor 50+) voor de lichaamsdelen die niet beschermd zijn door kledij. Breng de zonnecrème regelmatig opnieuw aan (elke 2uur).

- Vermijd direct en indirect zonlicht.
- U kan verbranden achter glas.
- Draag beschermende kledij.
- Gebruik regelmatig zonnecrème Factor 50+ en een lippenbalsem.

Hoofdpijn

Hoofdpijn is een vaak voorkomende klacht. We adviseren u dan ook om dit aan uw arts te laten weten wanneer u op consultatie komt.

U mag voor de hoofdpijn steeds een pijnstillend middel (bv. Paracetamol 1 gr 4xdaags) innemen.

Wanneer contact opnemen met het ziekenhuis?

- Als u vaak hevige hoofdpijn krijgt.
- Als u 's nachts wakker wordt van de hoofdpijn.
- Als de aard of frequentie van de hoofdpijn verandert.
- Als u voor het eerst hoofdpijn ervaart samen met andere symptomen.

Gewrichtspijn- en spierpijn

Gewrichtspijn en spierpijn kunnen bijwerkingen zijn van Dabrafenib. Het is belangrijk goed naar uw lichaam te luisteren en rust te nemen indien nodig. Spreek met uw arts over deze klacht. De arts kan dan met u bekijken of het zinvol is om eventueel medicatie op te starten.

TIPS

- **Warmte kan de spieren ontspannen.**
- **Een warm bad of douche en hot packs kunnen verlichting bieden tegen de pijn.**

Vermoeidheid

Dit is een veel voorkomende bijwerking bij mensen die behandeld worden voor kanker. Deze vorm van vermoeidheid wordt niet alleen door de therapie veroorzaakt maar is ook een typische klacht bij mensen met een uitgezaaide kanker.

Deze typische vermoeidheid wordt gekenmerkt door:

- u algemeen zwak voelen
- zware ledematen
- verminderde aandacht en concentratie
- niet goed slapen, een toegenomen slaapbehoefte
- geïrriteerd zijn
- belemmering bij het uitvoeren van de dagelijkse activiteiten
- zware vermoeidheid na een inspanning
- u niet goed voelen in uw vel

Deze vermoeidheid kan helaas een sterke impact hebben op uw dagelijkse of sociale activiteiten.

Hoe kan ik omgaan met deze vermoeidheid?

Streven naar **een goed evenwicht tussen bewegen en rusten is belangrijk** bij het omgaan met deze klacht. Enkel als u zich echt ziek of uitgeput voelt, mag u zich niet forceren. Maar probeer te bewegen. Dit hoeft niet altijd intensief te zijn: wandelen of fietsen bijvoorbeeld, de (klein)kinderen afhalen van school, boodschappen te voet doen, de auto wat verder parkeren en het laatste eindje wandelen, de trap nemen in plaats van de lift... Dit kan allemaal helpen om uw uithouding en kracht op peil te houden tijdens de behandeling.

Dit hoeft niet altijd intensief te zijn: wandelen of fietsen bijvoorbeeld, de (klein)kinderen afhalen van school, boodschappen te voet doen, de auto wat verder parkeren en het laatste eindje wandelen, de trap nemen in plaats van de lift... Dit kan allemaal helpen om uw uithouding en kracht op peil te houden.

TIPS

- **Probeer uw normaal levenspatroon zoveel mogelijk te behouden.**
- **Plan uw activiteiten en voer ze op uw eigen tempo uit. Geef voorrang aan de activiteiten die werkelijk nodig zijn die dag en die u graag doet.**
- **Kies ervoor om te doen wat u moet en wil doen en pas zo nodig uw activiteiten aan.**
- **Las indien nodig korte rustpauzes in.**
- **Slaap overdag niet te lang, rust regelmatig een half uurtje overdag.**
- **Vraag hulp aan anderen wanneer nodig.**
- **Zorg voor een evenwichtige voeding en drink voldoende.**
- **Maak korte wandelingen en doe lichte activiteiten, dit kan deugd doen.**
- **Zorg voor een goede nachtrust.**

- **Als u de slaap niet kan vatten, blijf dan niet in bed liggen. Sta op en ga iets drinken of doe kort iets ontspannends.**

LET OP

- **Als u zich ongewoon vermoeid voelt, wees dan voorzichtig wanneer u met de auto rijdt of machines bedient.**
- **Vermijd onnodige activiteiten, stress of spanningssituaties.**
- **Vermijd overmatig alcohol.**
- **Vermijd slapen overdag (zodat u voldoende moe bent voor het slapengaan).**

In het UZ Gent worden infosessies over 'vermoeidheid en kanker' georganiseerd voor u en uw familie. Vraag hierover meer informatie aan de verpleegkundige of informeer bij het secretariaat van het Kankercentrum (09/332.55.25)

U kan ook Mindfulness volgen. Ook deze vorm van therapie heeft reeds zijn nut aangetoond bij de aanpak van deze bijwerking. Voor meer informatie hierover kan u terecht bij de Ingrid Jacobs, psychologe (ingrid.jacobs@uzgent.be of 09/332.54.08) of bij Anneleen Raes, psychologe (anneleen.raes@uzgent.be of 09/332.03.85).

De Stichting Tegen Kanker biedt aan mensen met kanker bewegingsactiviteiten aan, REKANTO. Dit gebeurt samen met lotgenoten en wordt in verschillende regio's aangeboden. Meer info hierover vindt u op hun website: <http://www.kanker.be/pati-ntenhulp/wat-kan-de-stichting-voor-u-doen/rekanto-bewegen-om-je-beter-te-voelen>.

Meer lezen over vermoeidheid

	www.kanker.be/besef-dat-je-sneller-vermoeid-bent
	www.allesoverkanker.be/vermoeidheid-bij-kanker
	www.tegenkanker.be/kanker_en_vermoeidheid
	www.kanker.nl/bibliotheek/vermoeidheid/gevolgen/109-vermoeidheid-bij-kanker

Als u last hebt van extreme vermoeidheid, neem dan gerust contact op met de verpleegkundig consulent. Zij zal samen met u zoeken naar een goede manier om hiermee om te gaan.

Haaruitval

Target therapie kan uw haar dunner en droger maken waardoor het breekbaar wordt. Bij deze behandeling is het haarverlies beperkt. Meestal treedt er slechts gedeeltelijk haarverlies op. Als er verdunning van het haar optreedt, is dit meestal 2 à 3 weken na de start van uw behandeling. Het kan zijn dat u wenkbrauwen, wimpers, oksel- en schaamhaar gedeeltelijk verliest. Deze bijwerking is tijdelijk.

TIPS

- **Gebruik een zachte borstel**

LET OP

- **Vermijd permanenten, bleken of verven van het haar met chemische producten zoals peroxide, ammoniak, lak e.d. Ze drogen het haar uit en kunnen de hoofdhuid irriteren of beschadigen.**
- **Gebruik zo weinig mogelijk een haardroger (warme lucht), een krultang, stijltang en warme rollers. Deze kunnen uw haar uitdrogen of beschadigen.**

Gebrek aan eetlust, misselijkheid en braken

Misselijkheid is een vaak voorkomende bijwerking. De intensiteit verschilt van persoon tot persoon. Deze misselijkheid kan leiden tot braakneigingen en braken. Bij de meeste patiënten gaat het om een zwakke tot matige vorm van deze bijwerking. U kan last hebben van:

- verminderde eetlust
- een zwaar gevoel in de maag
- een opgeblazen gevoel
- een pijnlijke maag
- braakneigingen

- smaakverandering

De misselijkheid treedt meestal kort op en vooral in de beginfase van de behandeling. Volg onderstaande voedingsregels als u last hebt van deze bijwerking.

TIPS

- Eet kleine hoeveelheden, gespreid over de dag. Vermijd zware maaltijden.
- Eet voedsel dat u lekker vindt.
- Eet droog voedsel zoals granen en toast.
- Drink regelmatig water, maar drink kleine hoeveelheden zodat u geen opgeblazen gevoel hebt.
- Zorg ervoor dat u frisse lucht hebt.
- Spoel na het braken uw mond met koud water en wacht 1 tot 2 uur alvorens te eten.
- Als u misselijk bent, geef dan de voorkeur aan koude of lauwe voedingsmiddelen. Deze geven minder geur af dan warm voedsel.
- Vraag uw (huis)arts een geneesmiddel tegen misselijkheid of braken.
- Neem het anti-braak geneesmiddel in 30 minuten vóór de maaltijd of zoals voorgeschreven door uw arts.
- Probeer lichte lichaamsbeweging zoals wandelen indien mogelijk een uur vóór de maaltijd, dit zal de eetlust stimuleren. Het zal ook de spiermassa in stand houden.

LET OP

- Vermijd sterke kruiden, te zoet, gebraden of vet voedsel (bv. gefrituurd voedsel).
- Vermijd drinken tijdens de maaltijd, dit neemt uw eetlust weg.
- Vermijd onmiddellijk te gaan liggen na de maaltijd, een halfzittende houding is beter.
- Als u misselijk bent, vermijd dan sterke geuren. Deze kunnen de misselijkheid verergeren.
- Vermijd alcoholische dranken.
- Minderen of stoppen met roken is aangeraden.

Wanneer contact opnemen met het ziekenhuis?

Als de misselijkheid of het braken leidt tot:

- onvoldoende voedselopname met gewichtsverlies
- uitdroging (dit uit zich in dorst, droge huid, droge lippen, weinig plassen)
- een pijnlijke maag
- een gezwollen maag
- zeer frequent braken (meer dan 3 x per dag)

Seksualiteit en zwangerschap

Tijdens uw behandeling is het belangrijk om voorbehoedsmiddelen te gebruiken. Een mogelijke zwangerschap moet nu immers voorkomen worden, omdat de therapie schadelijk kan zijn voor de baby. Indien dit toch het geval zou zijn, moet u onmiddellijk de arts verwittigen.

Ook borstvoeding wordt afgeraden, aangezien men niet weet welk effect dit zou kunnen hebben op uw baby.

Er hoeven GEEN 'contact voorzorgsmaatregelen' genomen worden zoals bij een behandeling met chemotherapie. Normaal gezien wordt er bij chemotherapie gevraagd om niet in contact te komen met lichaamsvochten van diegene die de chemo gekregen heeft (geslachtsgemeenschap, uitwerpselen, speeksel, zweet...) omdat er actieve restproducten in zitten die schadelijk kunnen zijn voor de naasten.

Bij deze doelgerichte therapie is dit niet het geval.

Het bespreekbaar maken van seksuele problemen is belangrijk. Door erover te praten met uw partner leert u elkaar beter te begrijpen. Ook met uw zorgverleners kunt u problemen rond seksualiteit bespreken.

Het is belangrijk dat u of uw partner NIET zwanger wordt. De medicatie kan schadelijk zijn voor een ongeboren kind.

Hormonale anticonceptie kan een verminderde werking geven in combinatie met Dabrafenib. U dient daarom extra anticonceptiemaatregelen te nemen.

!

STEEDS UW ARTS CONTACTEREN BIJ VOLGENDE KLACHTEN:

- **Leverproblemen:** indien uw ogen of huid geel kleuren, indien u donkere urine heeft, in geval van misselijkheid en braken of in geval van pijn rechts onder de ribbenkast.
- **Hartproblemen:** indien u zich duizelig voelt of wanneer u de indruk heeft dat uw hart onregelmatig of snel klopt.

05 THUISMEDICATIE EN DABRAFENIB

Als u een geneesmiddel inneemt geef dit dan steeds door aan uw arts. Het is belangrijk dat u steeds alle medicatie, alle voedingssupplementen of andere homeopathische middelen doorgeeft aan uw arts. Deze middelen kunnen eventueel een interactie hebben met Dabrafenib.

Vragen? Noteer ze hier.

- -----
- -----
- -----
- -----
- -----
- -----
- -----
- -----